

DU DANSKE LAND - OG VAND

MARIAGER FJORD: ET OVERBLIK

Mariager Fjord er den næststørste fjord i Danmark. 35 km strækker den sig fra indløbet fra Kattegat ved Als Odde og til endepunktet mod vest i Hobro. Fjordens bredde varierer mellem 4,5 km på det bredeste sted og blot 250 m ved Hadsund. Mariager er en tærskelfjord, hvilket vil sige, at den er dybest i den indre del af fjorden – ca. 30 m. – mens middeldybden i den lange smalle kanal, der fører ud i Kattegat, blot er ca. 2 m. Den varierede bredde er med til at gøre fjorden til et attraktivt sejlfarvand.

Den lange og smalle rende fra indsejlingen ved Als Odde strækker sig til en sømils penge vest for Hadsundbroen. Herefter øges dybden i fjorden og sejltrengen udvides betydeligt. Sejlturen til bunden af fjorden byder på flotte scenerier, og udsigt til den smukke kyst med de skovklædte skrænter, det frodige agerland og de idylliske havne.

Fjordens tre købstæder, Hobro, Mariager og Hadsund har alle været tæt forbundet med skibsfart, og de maritime spor er også nærværende i dag, omend den kommercielle skibstrafik i fjorden er svundet meget ind.

Ligeså har naturforekomsterne af salt og kridt haft betydning for skibstrafikken på og livet ved fjorden. De store produktionsanlæg til udvinding af salt og fremstilling af cement er markante fixpunkter nord for byen Assens.

Havnene er gæstfrie, og de er alle et godt udgangspunkt for større eller mindre udflugter til områdets mange attraktioner og seværdigheder. Men mange sejlere vælger også at lægge til ved de mange udlagte bøjer, eller de lader ankeret gå for på den måde at få nogle gode stunder i relativ ensomhed. Fjordens mange snoninger betyder også, at der altid er steder for opankring, hvor vinden ikke tager fat.

Naturen er den store attraktion ved Mariager Fjord og både plante- og dyreliv trives i flot mangfoldighed på egnen, hvor der også er flere fuglebeskyttelsesområder. Og naturen må gerne betrædes – varsomt. Turistbureauerne er behjælpelige med forslag til vandre-, gå- og cykelture, hvor man kommer så tæt på herlighederne som muligt.

MARIAGER FJORD

SALT, VAND OG SKØNNE ROSER

ØSTER HURUP-ALS ODDE-HADSUND

Turen i Mariager Fjord tager sin begyndelse en anelse nord for fjordens indløb nemlig på Kattegats østkyst i det gamle fiskerleje Øster Hurup. Eller rettere i lystbådehavnen, som hvert år anløbes af tusindvis af sejlere, der har et stop-over på vejen nord- eller sydover. Mange sejlere vil gerne opleve det spillevende havneliv og en øl og en røget sild. Andre nyder de skønne, børnevenlige strande, mens andre igen sætter pris på den smukke natur. Vi vælger at stå lidt tidligere op denne morgen, for vi vil gerne nyde solopgangen, her hvor havet byder sig til så langt mod øst, som vi overhovedet kan se. Og det flotte syn, vi er vidne til, tager vi som et venligst varsel for de næste mange dages sejlads i Mariager Fjord og de oplevelser, der venter os.

Vi lægger båden lidt ud i Kattegat for at holde godt fri af de lavvandede områder ved indsejlingen til Mariager Fjord, og snart har vi den rigtige kurs mod den gravede sejlrende i fjorden. Ved Als Odde, hvor der er gode ankerpladser, starter også vores zig-zag tur i den smalle rende mod Hadsund. Her er der rig mulighed for at nyde det dejlige og meget rige fugleliv og de frodige agre og engene, der går ned til vandet. Et par småøer er drysset ud i fjorden, og her yngler mange strand- og vadefugle. Tag kikkerten frem og kom på den måde helt tæt på de vingede venner, og lad dem derefter i ro.

På turen ser vi mange lystfiskere prøve lykken i det fiskerige vand. Iført waders, ketsjer og stang står de mekanisk kastende fluen eller spinderen og håber på et nap. Det syn skal vi få se mange, mange gange over de næste dage.

Få sømil før Hadsund dukker Havnø Mølle malerisk op på vores styrbord side. Den gamle hollandske vindmølle er i dag arbejdende museum og absolut et besøg værd, hvis man vil se mølleværk anno 1842. Vi nærmer os Hadsund. Broens lave kontur viser sig forude, og vi skal beslutte, hvilken af byens to havne vi vil lægge til i. Øst for Hadsundbroen tilbyder fiskerihavnen sig, mens Hadsund Lystbådehavn har hjemme vest for broen. Fra begge havne er der let adgang til selve byen, der oprindeligt er etableret omkring handel og commerce. I dag er Hadsund en god shoppingby med specialbutikker, indkøbscenter, cafeer og en hyggelig gågade. Mere historisk interesserede kan på Hadsund Egnssamling få fortællingen om Hadsunds opkomst som by og dens udvikling til en moderne industriby.

HADSUND-MARIAGER

Med Hadsund bag os har vi nu også passeret fjordens smalleste sted og er sejlet ind i inderfjorden, hvor vanddybden tiltager, og der bliver mere sejlbart vand at røre sig på. Naturen ændrer sig også, hvilket får os til at gøre et stop i Kongsdal Lystbådehavn på fjordens sydside. Havnen markerer sig tydeligt med sit vartegn – det rød- og hvidstribede fyrtårn fra Thyborøn. Vi finder cyklerne frem, for vi vil på nærmeste hold opleve den smukke egn og en af de markante industrier, som har præget området og givet arbejde til egnens folk i mange år. Vores udflugtsmål er saltfabrikken, som vi kommer til efter at have passeret den tidligere cementfabrik og de karakteristiske siloer, og de hyggelige gule arbejderhuse – Assens Nyboder.

Er man til idyl, bakket landskab, skove med bøgekroner så er området ved Dania det rette sted, som også byder på en krigshavn. Vive Havn – i daglig tale – Vive Krigshavn er placeret på fjordens nordlige kyst og er ganske klejn. Som så mange andre steder ved fjorden brændte man kalk i gammel tid. Størstedelen af Christian d. 4.'s

store prestigebyggerier i København ligesom teglstene til Kronborg også kom her fra egnen.

Stinesmindes Havn er fjordens mindste med plads til blot 10-15 både. I det gamle fiskerleje er vanddybden ringe, hvilket afholder mange lystbåde fra at lægge til. Men der er fine ankermuligheder i området. Stinesmindes er et populært startsted for kajakture, hvor man kan tage stejle skrænter og høje træer, skovklædte bakker og græssende køer nærmere i øjesyn. Kajakker kan lejes mange steder ved fjorden.

Vi vil gerne se området ved Kielstrup sø og vælger den meget smukt beliggende Høllet Havn som vores udgangspunkt. Havnen er lille og byder ikke på de store faciliteter, men det opvejes dog fint af den dejlige atmo-

SALTET VED MARIAGER FJORD

For 260 millioner år siden var en del af Danmark dækket af hav. I perioder, hvor dette hav var afskåret fra verdenshavet, fordampede vandet, og kun saltet blev tilbage. Senere sank havbunden, og jord og sandlag dækkede de kilometer-tukke saltaflejringer. Et enormt tryk opstået under senere istider har visse steder presset saltlaget op i nærheden af overfladen i saltbjerge eller salthorste. I Danmark er der bjerge af salt. Under jorden! Det opdagede man omkring 2. verdenskrig.

Firmaet Akzo Nobel Salt A/S udnytter horsten i Hvornum 8 km sydvest for Hobro. Horsten er ca. 3.000 m i diameter, 4.000 m dyb og rummer omkring 30 milliarder tons, så der er stadig salt til mange hundrede år. Selve boringen går ned i ca. 1.500 meters dybde, hvor saltet, der er blevet opløst i vand, pumpes op, og føres gennem et 26 km langt rørsystem til fabriksanlægget 6 km øst for Mariager. Her bearbejdes det til det færdige produkt.

LÅENHUSRUTEN

Vi starter vores vandretur i terrænet overfor Høllet Havn. Arealet er smukt og varieret med strandenge med rig flora, mange fugle samt lyngklædte overdrev med enebær. Vi går henover strandengen langs Høllet. Længst mod syd kan du evt. tage en afstikker ud på landtangen, Langsodde, hvor der ofte er svømme-fugle og en fin udsigt til Mariager. Længst mod vest støder du på en halvø, kaldet paradiset. Følg ruten mod nord til skovkanten, hvor der er en lille åbning, der fører op i et smukt overdrev med en fantastisk fjordudsigt fra toppen. Følg Låenhusvej til højre tilbage til startstedet.

sfære ved grillpladserne. Også her er lystfiskerne ude med snøren efter fjordørreder, og ude i fjorden trækker trollingfiskerne deres mange liner efter motorbådene. Naturen presser sig på omkring havnen, hvor man tæt ved finder Kielstrup Sø.

Vi krydser nu fjorden for at blive et par dage i byen, der har lagt navn til disse dejlige omgivelser: Mariager. På den 1,3 sømil korte tur nyder vi bøgetræerne, der står tæt på vandet og udsynet til byens flotte, hvide kirke.

MARIAGER – ROSERNES BY

Mariager, betyder egentlig ”Marias ager”, men er nok mere kendt under sit nutidige tilnavn: Rosernes by. Og ikke uden grund. Den smukke og ofte duftende blomst har nemlig en særlig betydning for Mariager, idet Birgitterosen var symbol for Birgittinerordenen, der grundlagde byens kloster. Der er gået tradition i roserne i byen ved fjorden. Adskillige generationer af borgere har plantet, plejet og fornyet den fine samling af de mangfoldige sorter, der gror langs husene og i haverne i den smukke købstad. Vildtrosor og slyngrosor udstråler et sandt farvevæld til glæde for borgere og besøgene.

Fut, fut, fut – nu kommer toget til Handest. Børn og barnlige sjæle vil sammen med jernbaneentusiaster få en skæg oplevelse, hvis de tager veterantoget fra Mariager over True til Handest. En tur på 17 km der tager ca. 50 minutter med mulighed for af- og påstigning ved en række trinbrætter. Veteranbanens lokomotiver og vogne, spor, stationer og uniformer er fra tiden 1900-1950. Om sommeren kan du med TrekantRuten kombinere

togturen med en bus fra Handest til Hobro og derefter tage ”hjuldamperen” Svanen tilbage til Mariager.

Og så er der det med saltet. ”Det hvide guld” og andre fine betegnelser er gennem årene hæftet på de salte krystaller, som vi blandt andet bruger til at sætte smag og konservere med. I Mariager findes Nordens største – og eneste – oplevelsescenter for alt, hvad der har med salt at gøre. Her kan du se, hvordan man syder salt og bryder salt i saltminen. Du kan tage en svømmetur i Det døde Hav, der er rigtig saltholdigt. Og der er biograf og butik, der sælger salt i forskellige variationer.

MARIAGER-HOBRO

Turens sidste tredjedel ligger foran os. Hobro venter. Vi kan nu selv konstatere, hvad der karakteriserer en tærskelfjord: Vanddybden øges i den indre del af fjorden. På det dybeste sted ud for Mariager er fjorden op til 30 m dyb. I den inderste del af fjorden er der de fleste steder dybt vand helt ind tæt under kysten med skovklædte skrænter ned til vandet. Men enkelte steder, som f.eks. ved Katbjerg Odde, er der grundt vand. Landskabet mod nord er enestående med storslåede bakkeformationer. En opankring er oplagt, og der er næsten altid til at finde læ for vinden.

HOBRO I BUNDEN AF FJORDEN

Vores rejse ind i Mariager Fjord er ved at være slut. Vi anduver Hobro og kan vælge at lægge os i Lystbådehavnen ca. 1,5 km fra byens centrum eller i Hobro Både- og Fiskerihavn, som ligger tættere på. Uanset valget så er man tæt på de spændende aktiviteter, som havnen og

byen byder sine gæster på. Udover købstadens mange indkøbsfristelser, cafeliv og gåademiljø så er der også kulturvitaminer til krop og sjæl. Specielt er havnen fuld af liv og gode initiativer.

KULTUR PÅ KAJEN

På sydkajen ligger et gammelt rødt pakhus, som er indrettet til at huse koncerter, udstillinger, kunsthåndværk m.v. Hen over året slås dørene op, så publikum kan få en lokal oplevelse med sig på vejen. Og har man ikke fået nok maritime indtryk på sin sejlerferie i Mariager Fjord, så kan man hos naboen i Lystfartøjsmuseet få endnu en indsprøjtning. Her udstilles smukke

eksemplarer af fuldt restaurerede lystfartøjer, motorer, modeller og andre effekter, som hører lystsejladserne til.

Og mens vi er i det nostalgiske hjørne så tag et smut ind på Gasmuseet, hvor du får historien om gasenergi i Danmark fra bygassens indførelse og frem til naturgasens begyndte at strømme. Du kan også se – eller gense – en masse spændende og fra en ikke så fjern fortid velkendte gasrelaterede apparater og interiører, som absolut vækker genkendelsens glæde.

VAND ER GODT – OG ØL

Et lille nip til de lokale kulinariske specialiteter vil vi da heller ikke snydes for i Hobro. I det genopståede Bie's Bryggeri kan du få en rundvisning og få den lokale bryghus historie fortalt. Og så kan du smage på varerne. Bie's Bryggeri blev grundlagt i 1841 i ejendommen Adelgade 2, fordi der her var rigeligt med vand – det bedste i byen.

Og sådan er der så meget ved Mariager Fjord, der handler om vand.

BRAMSLEV BAKKER

Bramslev Bakker tilbyder unikke vandreture, som går gennem den varierede og dramatiske natur. Øverst på Bramslev Bakker finder man fine udsigtssteder over fjorden, og herfra falder landskabet brat med bugtende, stejle skrånninger. Gletsjere har i istiden formet dette prægtige landskab, der blev fredet i 1934. Der lever mange dyr i det afvekslende landskab. Er du tidligt ude, kan du se rådyr, en ræv eller grævling. I vandløbene holder odderen til, og det samme gør den blå isfugl. På skrånningerne og overdrev gror enebærbuske, guldblomme, timian, bakkenellike.

Danske Tursejlere siger tak for inspiration, gode tips og lån af foto til: Kim og Tonni Jæger, Jørgen Hald, Mikkel Skovsbo, Visitmariagerfjord.